

БЮЛЕТИН

Културно-информационен център на българското малцинство
“Цариброд” – клон Босилеград

Година 1. Брой 10. Декември 1998 година Безплатен екземпляр

БЮЛЕТИН

Основател и издател: Гражданско сдружение Културно информационен център на българското малцинство “ЦАРИБРОД” Димитровград, Площад на освобождението № 8.

Редакция: Иван Николов, Радко Стоянчов и Александър Димитров.

Адрес: Ул. Маршал Тито № 15, 17540 Босилеград, тел./факс: 017/78 – 254.

Главен и отговорен редактор: Иван Николов.

В навечерието на 21 век

Остават ни само още няколко дни до Новата 1999 година. После ни остава само още една година до началото на новия век. Но това е без значение за нас. Тука годините буксуват на едно място, а ние като че ли сме застанали във времето и пространството. Само времето на нашия живот отминава. И зад нас не остава нищо.

Както и всяка година, и тая година ще я прекараме с веселба и смях – карай да върви. Но когато ни мине махмурлука, нека да се огледаме да видим докъде сме стигнали ние, а докъде човечеството.

Къде са причините за нашето фатално недоразумение със света? Защо ние искаме да усвоим всички други модерни и прогресивни постижения на съвременния свят, освен формите на общественото устройство и съвременния начин на мислене и поведение? Нима е толкова трудно да се разбере, че именно тия форми на общественото устройство са довели до всеобщия материален и културен напредък на човечеството? Упрекват ни, че произвеждаме много повече история отколкото можем да консумираме. Да, вероятно са прави. Впрочем, какво е нашата история? Една безкрайно тъжна и дълга приказка за нашите нещастия. На какво може да ни поучи тя?

И докато другите народи освободени от обременяващото наследство на историята, от догмите на утопичните идеологии, от насилието на диктаторите, от тежестта на предразсъдъците ограничаващи свободата и инициативата на индивида, достигнаха самите върхове на културното спознание и изобилието на благоденствието, ние, уж “люлката на европейската цивилизация и култура” и дословно си останахме в люлки и пелени. И докато световния разум стреми към опознаването на Космоса и търси евентуални други цивилизации, ние все повече потъваме в мизерия, глупост и нищета.

Нашият “модернизъм” в крайна сметка обикновено се свежда на просташко и безкритично присаждане на някои предимно странични и маловажни съвременни трендове. Все едно селските мадони на Владимир Димитров Майстора да ги преоблечеш в последните модни измишльотини на Клавдия Шифър.

Нямаме нужда от това. Просто, за да можем да вървим напред и да възприемаме новото и хубавото, трябва да се изборим за правото си да се ползваме с ония права с които се ползват хората от съвременния свят и благодарение на които те достигнаха материална и духовна култура на която им завиждаме. Ние няма да достигнем Европа купувайки парфюмите на Шанел, или костюмите на

Версаче. Ще я достигнем когато сами започнем да си ги произвеждаме и шием. И няма да достигнем Европа превеждайки Балзак или Стендал на наш език. Ние ще я достигнем когато напишем нашите книги на наш език.

Европа може да ни помогне само дотолкова, доколкото можем да разберем че това което го има днес, в материален и духовен смисъл, го е постигнала с мирен и съзидателен труд, а не с шикалкавене, с презиране на своята култура и своят език, с искане на пари и тяхното безцелно разпиляване, с гръмки скандирания и боготворене на самозвани вождове.

Ако вече европейският начин на живот си поставяме за идеал, а друг идеал засега нямаме, тогава трябва да свикнем да уважаваме ония ценности които формират съвременни хора способни да създават и управляват общества в които има работа и блага за всички.

В края на 21 век ние сме изолирани от света. Светът ли не може да ни разбере нас, или ние не можем да го разберем него? Сами не сме в състояние да се измъкнем от тинята която ни поглъща, а не искаме да се хванем за ръката която ни подават, от страх да не ни помислят за слаби и некадърни. В настоящето си да се надуваме със “славната история”, която не е нито славна, нито велика, а просто преувеличена за да попълни комплексите ни, ние загубихме крачката с настоящето и бъдещето и докато другите народи отиват напред, ние оставаме да кукуригаме на балканските бунища представяйки си, че сме велики и умни. Пиянството в историята на народите е било често, но обикновено краткотрайно явление. То ще мине. А когато настъпи отрезвяването, тогава ще ни бъде много, много по-трудно. Защото някой все ще трябва да плати цеха. За съжаление, културата на тоталитарното общество ни прави мързеливи и некадърни да надраснем лошите си привички и да се издигнем до ония познания с които бихме могли да изградим културата на демократичното общество като единствено правилният изход от сегашното положение.

50 години Всеобща декларация за правата на човека

На 10 декември 1948 година Общото събрание на ООН-е прие Всеобщата декларация за правата на човека. Тази декларация в международното право се счита за първостепенен по значение правен, политически и нравствен документ. Само Устава на ООН-е е по-висок по значимост от Декларацията. Тя представлява съществен еталон на човешкия прогрес, съгласно който зачитането на правата на човека днес е критерий по който се оценява поведението на общества и народите.

Целите и принципите залегнали в този документ са отразени в конституциите и националните законодателства на много държави членки на ООН-е. С това уважението и стойността на човешката личност като съществено пред условие за обществения напредък бяха издигнати до нивото на култ. Но ефективното упражняване на правата и свободите на човека днес е един много динамичен процес тясно свързан с развитието на световната култура и благосъстоянието на хората. Междувременно ООН-е изработи и прие още четири основни документа към Всеобщата декларация: Международния пакт за гражданските и политическите права, Факултативния протокол към него и Втори факултативен протокол за отменяне на смъртното наказание. Всичко това съчинява Международната харта за правата на човека. След това бяха донесени още няколко декларации, конвенции и други документи регулиращи правата на човека.

Всеобщата декларация обхваща неотменимите и неприкосновените права на всички членове на човечеството. Това са ония права които трябва да служат като универсална мярка за постигането на която трябва да се стремят всички държави. Днес всеки трезвомислещ човек вижда, че демокрацията, правовата държава и икономическия прогрес са основата за зачитане и уважаване на правата и свободите на човека.

През 1988 година Общото събрание на ООН-е единодушно взе решение за започването на световната кампания за информиране на световната общественост по въпросите за правата на човека. Целта на тази кампания е да се повиши осмислянето и разбирането на човешките права, да разясни ролята на ООН-е и международните механизми обезпечавачи защитата на правата на отделната личност.

Световната организация не разполага днес с ефективни средства да наложи на всички държави безусловно зачитане на човешките права. Това е по-скоро процес на културното и политическото

развитие на съвременния свят. Днес в света има много религии, национални култури и политически сили които са безразлични по отношение на човешките права. Съвестта на човечеството не е достигнала нивото от което да разбере, че уважаването на принципите заложиени в основните документи на Световната организация са пътят за създаване на един нов свят без насилие и войни.

В Преамбюла на Всеобщата декларация се тръгва от това, че признаването на правата на човека е основа за свободата, справедливостта и мира в света, а тяхното неуважаване доведе до варварски деяния които потресоха съвестта на човечеството и че правото на човека трябва да бъде закрилено от закона така че човек да не прибегва към бунта като единствен изход срещу тиранията и подтисничеството, за да защитава погазеното си достойнство.

В основата на това разбиране лежат най-големите постижения на човешкия разум в стремежа да създаде свят в който да няма нужда хората да се потискат едни други. Ето защо Всеобщата декларация за правата на човека по същество се налага като една нова световна идеология, начин на мислене и поведение.

В Устава на световната организация се казва: “тъй като войната се заражда в умовете на хората, именно в умовете на хората трябва да бъде съградено опазването на мира”, и че мирът трябва да се основава, доколкото това е възможно, на интелектуалната и моралната солидарност на човечеството. Уставът на ООН-е също гласи, че разпространението на културата и образованието на човечеството в името на справедливостта и мира са неразделна част от човешкото достойнство и представляват свещен дълг който всички нации трябва да изпълняват в дух на взаимопомощ и загриженост.

Ето защо насилието като начин за решаване на споровете между и вътре в държавите, се осъжда и измества в полза на диалога. Изхожда се от това че и най-лошите споразумения са по-добри от най-добрите военни решения постигнати със сила.

Политика без култура

Девет месеца след откриването на КИЦ “Цариброд”, и два месеца след откриването на филиала му в Босилеград, на страниците на “Братство” се роди още една “недоносена” статия на В. Богоев. В нея той се цели с един халосан патрон да улучи не два, а най-малко три-четири заека.

Най-напред той се опитва да спекулира с целите на дружеството изедначавайки ги с думите на българския посланик в Белград. Цитираните думи са точни, но целите на КИЦ-а са записани в неговата програма която е разрешена от Министерството на правосъдието и позовавайки се на думите на г-н Ивайло Трифонов, г-н Богоев изиграва евтин номер.

Оценявайки задоволително културната дейност на КИЦ “Цариброд” в Димитровград, и атакувайки “политическата” дейност на филиала в Босилеград, г-н Богоев цели да създава раздор между двете подразделения на КИЦ “Цариброд” от една страна, а от друга да тиражира противоборство между КИЦ и ДСБЮ.

От основаването си до днес филиалът на КИЦ в Босилеград проведе следните културни мероприятия: двудневна екскурзия от Босилеград до Рилския манастир, литературна вечер с участие на сръбски, български и наши малцинствени творци, изложба на художника Новица Младенов, малък концерт на Янка Рупкина и трио “Българка”, промоция на книгата “Послание към Тангра”, гостуване на Кукления театър от Ниш, организирано отиване до Белград по повод Деня на народните будители, гостуване на Кукления театър от Кюстендил, една публична трибуна и шест наградни игри за деца. Значи, за един кратък срок босилеградският филиал изпълни една доста съдържателна програма и твърдението, че не се занимаваме с култура просто не е точно. Това, че “Братство” тенденциозно не отразява събитията в КИЦ си е за сметка на професионалната му етика.

Проблемът е в това, че КИЦ “Цариброд” освен че е културен е и информационен център и с тази цел той задвижи издаването на “Бюлетина” с който разпространява информации от България, Югославия и нашите общини и ги разглежда от различни аспекти. Това, според г-н Богоев било “чиста” политика. Опитвайки се да постави някаква разграничителна черта между политиката и културата той стига до извода, че културата не бива да се занимава с политика!? Значи ли това, че културата трябва да бъде слугиня на политиката? Основна предпоставка на демократичното общество е всички негови субекти да се занимават с политика за да могат да бъдат коректив на властта. Но според г-н Богоев, нашият човек не бива да знае какви избирателни системи има в света, какви са отношенията във федерацията или колко души е убил комунизмът в света. Или ние не бива

да знаем нищо повече от онова което “Братство” ни налива в главите? Или, ако културните хора не бива да се занимават с политика, значи ли това че с политиката трябва да се занимават само некултурните и неосведомените? Що за мислене е това?

Циничното подмятане за “креативността на съставителите на “Бюлетина” е също без ефект. Едва ли г-н Богоев щеше да си остри молива ако тоя “Бюлетин” беше чак толкова нищожен. Що се отнася за новият закон за печата, той се отнася за всички. И може би и съставителите на “Братство” би трябвало да си помислят за него когато подлагат една книга на унищожителна критика без да позволят на нейният автор да я защитава.

Поборникът за “чиста” култура, г-н Богоев се кахъри още и за изказванията на българските представители по повод откриването на центъра, а особено го боли “символичното” помирение между КИЦ и ДСБЮ. Очевидно, щеше да бъде много доволен ако България се откажеше от нашето малцинство, а безсмислените разправии между КИЦ и ДСБЮ се задълбочават.

Така че и филипиките на г-н Богоев също са си политика, само че политика без култура, и не чак толкова “чиста”.

(извадки)